

Güvenlikleştirme Kuramında 'Söz Edim' ve 'Pratikler': Türkçe Güvenlikleştirme Yazınında 'Yöntem' Arayışı

'Speech Acts' and 'Practices' in Securitization Studies:
A Search for 'Methods' in Turkish Securitization Literature

İsmail Erkam SULA*

Öz

Güvenlikleştirme Kuramı uluslararası yazında olduğu gibi Türkçe yazında da sık kullanılan bir kuramsal yaklaşımdır. Bu araştırmanın ortaya koyduğu üzere, özellikle 2010 yılından itibaren yıllık ortalama üç güvenlikleştirme makalesi yayınlanmakta, her dört ayda bir güvenlikleştirme konulu yeni bir makale Türkçe literatürde yerini almaktadır. Türkçe literatürde kurama yönelik bu rağbetin artışını tartışan bu makale, Türkiye'de yayınlanmış olan güvenlikleştirme çalışmalarına dair kapsamlı bir inceleme yapmak amacıyla hazırlanan veri-temelli bir incelemeye dayanmaktadır. Türkçe yazına dair içerik analizi yöntemi ile yapılan kapsamlı bir veri-kodlaması ışığında (1) genel bir kantitatif bir inceleme ve (2) Türkiye'de güvenlikleştirme çalışmalarının mevcut durumuna (State of the Art) dair kalitatif bir değerlendirme yapılmıştır. Bu değerlendirme neticesinde, makale Türkçe güvenlikleştirme yazınında önemli boşluklar olduğunu, bu boşlukların doldurulmasının da alana yeni girecek araştırmacılar için birtakım fırsatlar doğurduğunu ortaya koymaktadır. Makale bir yandan güvenlikleştirme yaklaşımlarının

* Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, ORCID: 0000-0001-6011-4032, E-posta: iesula@ybu.edu.tr

Geliş Tarihi / Submitted: 12.11.2020

Kabul Tarihi / Accepted: 24.02.2021

uluslararası yazındaki farklı türlerini açıklarken, Türkçe yazının ayrıntılı bir haritasını çıkararak yazındaki önemli sınırlılıkları ve fırsatları ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Araştırma Yöntemleri, Güvenlikleştirme, Güvenlikdışlaştırma, Güveniksizleştirme, Güvenlik Çalışmaları.

Abstract

'Securitization' is a theoretical approach that is frequently used in the academic literature. This article discusses the increase in the demand for this theory in the Turkish literature. The research is based on a comprehensive review of the Turkish literature and its comparison with the English literature. It applies a content analysis of the existing articles and codes information on a dataset. Evaluating the coded information, the article makes (1) a general quantitative analysis and (2) a qualitative assessment of the current literature on 'securitization' – the state of the art- in Turkey. As a result of this evaluation, the article reveals that there are gaps in Turkish securitization literature creating opportunities especially for researchers who recently entered the field. The article explains various approaches to securitization in the international literature, it creates a detailed map of the Turkish literature, and reveals important limitations and opportunities for researchers.

Keywords: Research Methods, Securitization, Desecuritization, Insecuritization, Security Studies.

Giriş

Güvenlik çalışmaları yazınında, 'güvenlikleştirme' kavramı ilk olarak Avrupa güvenlik çalışmalarında Kopenhag Okulu olarak da adlandırılan bir grubun çalışmalarıyla önerilmiştir.¹ Kopenhag okulunun

---

¹ Bill McSweeney, "Durkheim and the Copenhagen school: a response to Buzan and Wæver", *Review of International Studies*, 1998, Cilt 24, sayı 1, 137–40.; Ole Wæver, "Securitisation and Desecuritisation", Ronnie D. Lipschuts, (ed.), *On Security*, New York: Columbia University Press, 1995, 46–86.; Barry Buzan, Jaap de Wilde, ve Ole

kurucularından birisi olarak kabul edilen Waever, okulun üç temel çalışma fikri üzerine inşa edildiğini ifade etmektedir: 1) Güvenikleştirme,² 2) Güvenlik sektörleri³ ve 3) Bölgesel güvenlik kompleksleri.⁴ Güvenikleştirme Kuramı zaman içerisinde Kopenhag Okulu’nun uluslararası güvenlik çalışmalarına sunduğu en önemli katkılardan birisi haline gelmiş, okulun temel ayırt edici yaklaşımı halini almıştır.⁵

Güvenikleştirme kuramının gelişiminde önemli rol oynayan bir diğer okul de Paris Okulu’dur. Bourdieu, Derrida ve Foucault’nun çalışmalarından esinlenen Paris Okulu’nun mensupları güvenikleştirme kavramına resmî kurumların uygulamalarına ve günlük pratiklerine odaklanan farklı bir bakış açısı getirmişlerdir.⁶ Çeşitli devlet kurumların günlük pratiklerinin ampirik olarak incelediğinde, çoğunlukla kararlılıkların resmî söylemlerinin incelenmesi yoluyla ortaya koyulan yapı

Waever, *Security: A New Framework for analysis*, Lynne Rienner Publishers, Boulder CO, 1998.; Ole Waever, “Aberystwyth, Paris, Copenhagen New ‘Schools’ in Security Theory and their Origins between Core and Periphery”, *Paper presented at the annual meeting of the International Studies Association, Montreal, March 17- 20, 2004*, 2004.

² Wæver, “Securitisation and Desecuritisation”; Ole Waever, “Insecurity, Security, and asecurity in the West European non-war community”, Emanuel Adler ve Michael Barnett (ed.), *Security Communities*, Cambridge University Press, Cambridge, 1998, 69-118.

³ Buzan, de Wilde, ve Waever, *Security: A New Framework for analysis*.

⁴ Barry Buzan, “Regional Security Complex Theory in the Post-Cold War World”, Fredrik Söderbaum ve Timothy Shaw (ed.), *Theories of New Regionalism*, New York: Palgrave, 2003, 140-159.; Barry Buzan ve Ole Wæver, *Regions and Powers*, Cambridge University Press, Cambridge, 2003.

⁵ Olav F. Knudsen, “Post-Copenhagen Security Studies: Desecuritizing Securitization”, *Security Dialogue*, 2001, Cilt 32, Sayı 3, 355-368, s. 358.

⁶ Didier Bigo, “International Political Sociology”, Paul Williams (ed.), *Security studies: An introduction*, Routledge, New York, 2008, 116–30.; Didier Bigo ve Anastasia Tsoukala (ed.) , *Terror Insecurity and Liberty: Illiberal Practices of Liberal Regimes After 9/11*, Routledge, Londra, 2008.; Elspeth Guild, *Controlling Frontiers: Free Movement Into and Within Europe*, Routledge, Londra, 2017.; Jef Huysmans, *The Politics of Insecurity, The Politics of Insecurity: Fear, Migration and Asylum in the EU*, Routledge, Londra, 2006.; Claudia Aradau ve Rens Van Munster, “Governing Terrorism Through Risk: Taking Precautions, (un)Knowing the Future”, *European Journal of International Relations* 2007, Cilt 13, Sayı 1, 89–115.

ve süreçlerden çok daha farklı sonuçların ortaya çıkabildiğini ortaya koymaktadırlar.⁷

Güvenikleştirme kuramı iddiasının açık ve anlaşılır olması sebebiyle güvenlik çalışanların sık başvurdukları bir kuramsal yaklaşım haline gelmiştir. Söz-edimi yoluyla güvenikleştirme ile pratik yoluyla güvenikleştirme yaklaşımları farklı vakaları incelemek üzere uygulanmış ve 2000li yılların başından bu yana oldukça geniş bir uygulamalı-literatür oluşmuştur. Hem Kopenhag Okulu hem de Paris Okulu mensupları çalışmalarının büyük çoğunluğunda kuramı uygulayarak geliştirmeyi tercih etmiş, sadece kuramı soyut olarak anlatan çalışmalar (*pure-theory*) daha az sayıda yapılmıştır. Güvenikleştirme kuramı Avrupa güvenliği, çevre güvenliği, toplum güvenliği⁸ gibi genel başlıklarda, güvenlik ve din ilişkisi,⁹ güvenlik ve terör ilişkisi,¹⁰ göç ve sınır güvenliği,¹¹ sağlık¹² ve dış politika¹³ gibi birçok temel konuyu incelemek için kullanılmıştır.

Güvenikleştirme kuramı Türkçe akademik yazında da özellikle 2010'dan sonra önemli bir yer bulmuştur. Uluslararası literatürü Türkçe

⁷ Waever, "Aberystwyth, Paris, Copenhagen", 9; Bigo, "International Political Sociology".

⁸ Wæver, "Securitisation and Desecuritisation"; Buzan, de Wilde, ve Waever, *Security: A New Framework for analysis*; Nina Græger, "Environmental security?", *Journal of Peace Research*, 1996, Cilt 33, Sayı 1, 109-116.

⁹ Carsten Bagge Laustsen ve Ole Wæver, "In Defence of Religion: Sacred Referent Objects for Securitization", *Millennium: Journal of International Studies*, 2000, Cilt 29, sayı 3, 705-39.

¹⁰ Aradau ve Van Munster, "Governing Terrorism Through Risk"; Bigo ve Tsoukala, *Terror, Insecurity and Liberty*.

¹¹ Jef Huysmans, "The European Union and the Securitization of Migration", *JCMS: Journal of Common Market Studies* Cilt 38, sayı 5, 2000, 751-77.; Huysmans, *The Politics of Insecurity*; Paul Roe, "Securitization and minority rights: Conditions of desecuritization", *Security Dialogue*, 2004, Cilt 35, Sayı 3, 279-294. ; Maggie Ibrahim, "The securitization of migration: A racial discourse", *International Migration*, 2005, Cilt 43, Sayı 5, 163-187.; Christina Boswell, "Migration Control in Europe After 9/11: Explaining the Absence of Securitization", *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 2007, Cilt 45, Sayı 3, 589-610.

¹² Stefan Elbe, "Should HIV/AIDS Be Securitized? The Ethical Dilemmas of Linking HIV/AIDS and Security", *International Studies Quarterly*, 2006, Sayı 50, 119-144.

¹³ Pinar Bilgin, "'Only Strong States Can Survive in Turkey's Geography': The uses of 'geopolitical truths' in Turkey", *Political Geography*, 2017, Cilt 26, sayı 7, 740-56.

olarak tanıtan çalışmalar¹⁴ olduğu gibi, güvenikleştirme kuramını uygulamalı olarak çalışan birçok Türkçe makale yazılmıştır. Kuram bugüne kadar göç ve sınır güvenliği,¹⁵ Türkiye ve bölge ülkelerinin çeşitli güvenlik meseleleri¹⁶ ve enerji güvenliği, toplumsal güvenlik, Rusya/Ukrayna krizi gibi çeşitli güvenlik meselelerine uygulanmıştır.¹⁷

¹⁴ Başar Baysal ve Çağla Lüleci, “Kopenhag Okulu ve Güvenikleştirme Teorisi”, *Güvenlik Stratejileri* 2015, Cilt 11, sayı 22, 61-96.; Sinem Akgül-Açıkmeşe, “Algı mı, Söylem mi? Kopenhag Okulu ve Yeni-Klasik Gerçekçilikte Güvenlik Tehditleri”, *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 2011, Cilt 8, Sayı 30, 43-73.

¹⁵ Gökay Özerim, “Uluslararası Göçlerin Bir Güvenlik Konusuna Dönüşümü: Avrupa’da Radikal Sağ Partiler ve Göçün Güvenikleştirilmesi”, *Uluslararası İlişkiler*, 2013, Cilt 10, Sayı 39, 105–130.; Gökay Özerim, “Avrupa’da Göç Politikalarının Ulusüstüleşmesi Ve Bir Güvenlik Konusuna Dönüşümü: Avrupa Göç Tarihinde Yeni Bir Dönem Mi?”, *Ege Strategic Research Journal*, 2014, Cilt 5, sayı 1, 11–48; Önder Canveren ve Fulya Akgül Durakçay, “Macaristan Hükümetinin Gocmen Krizine Yönelik Soylemlerinin Analizi: Avrupa Supheçiligi ve Guvenliklestirmenin Bir Birlesimi”, *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2017, Cilt 24, sayı 3, 857–876.; Bulent Şener, “Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Uluslararası Göç Olgusu ve Ulusal Güvenlik Üzerindeki Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme”, *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 2017, Cilt 6, Sayı 1, 01–31.; Sabiha Nur Meç, “Göçün Güvenikleştirilmesi: Almanya’da Aşırı Sağ Parti AfD’nin Yükselişi ve Suriyeli Mülteci Krizi”, *ViraVerita E-Dergi: Disiplinlerarası Karşılaşmalar*, 2018, Sayı 8, 123–150.; Ahmet Türköz, “Avrupa Birliği’nin Entegre Sınır Yönetim Modeli”, *Türk İdare Dergisi*, 2018, Cilt 90, Sayı 487, 709–742.; Selin Türkes-Kılıç, “Avrupa Komşuluk Politikası’nda Uluslararası Göçün Güvenikleştirilmesi”, *MUKADDİME*, 2018, Sayı 9, 1-20.; Aslı Ilgıt ve Özge Çetiner, “Suriye Krizi Döneminde Avrupa’ya Yönelik Göçlerin Güvenikleştirilmesi: Avrupa Birliği Kurumlarının Söylemleri Kapsamında Bir İnceleme”, *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 2020, Cilt 18, Sayı 2, 493–533.

¹⁶ Alper Kaliber, “Türkiye’de Güvenikleştirilmiş Bir Alan Olarak Dış Politikayı Yeniden Düşünmek: Kıbrıs Örneği”, *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 2005, Cilt 2, Sayı, 7, 31-60.; Gülden Özcan, “Revisiting National Security Discourse In Turkey With A View To Pacification: From Military Power To Police Power Onto Orchestration Of Labour Power”, *Moment Journal*, 2014, Cilt 1, Sayı 1, 37–55; Muhsin Baran ve Muzaffer Ercan Yılmaz, “Türkiye-İrak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) İlişkilerinde Güveniksizleştirmeler: 2008-2016 Arası Dönem”, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2018, Cilt 3, Sayı 2, 341 - 361.; Tolga Demiryol, “The Role of Energy in Turkey-Russia Relations: Asymmetric Interdependence and its Limits”, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 2018, Cilt 17, Sayı 4, 1438–1455.; Arzu Al ve Nur Aslan,

Bu makale, güvenlikleştirme kuramının uluslararası literatürdeki temel tartışmalarını özetlemekte ve Türkiye’de yazılmış Türkçe güvenlikleştirme çalışmalarının genel bir haritasını çıkarmaktadır. Bunu yaparken alana yeni girecek olan araştırmacılar için Türkçe literatürdeki çeşitli sınırlılıkları tespit etmekte, uluslararası literatürün daha güncel olarak takip edilebilmesi için Türkçe literatürde geliştirilebilecek yönleri ve güvenlikleştirme yaklaşımının Türkçe literatürde az çalışılmış veya çalışılmamış yönlerini belirleyerek çeşitli ‘sektörel boşlukları’ ortaya koymayı amaçlamaktadır. Makale bu amaçlara yönelik olarak ilk kısımda Kopenhag Okulu’nun ‘söz edimi’ olarak güvenlikleştirme (*securitization*) ve güvenlikdışılaştırma (*desecuritization*) yaklaşımlarını ayrıntılı bir şekilde incelemektedir. İkinci kısımda, Türkçe yazında kendisine neredeyse hiç yer bulamamış olan ancak uluslararası yazında Kopenhag Okulu’nun yaklaşımına en güçlü eleştirileri getiren Paris Okulu’nun güvenlik(siz)leştirme (*(in)securitization*) kuramı incelenmektedir. Üçüncü kısımda bu iki okulun çalışmalarında hangi araştırma yöntemlerinin tercih edildiği özetlenmektedir. Dördüncü kısımda ise, ilk üç kısımda ortaya koyulan kuramsal çerçeveye uygun olarak Türkçe güvenlikleştirme yazınının haritası çıkarılmakta ve yazındaki temel boşluklar ortaya koyulmaktadır.

“Transformation of Turkish Security Approach: Turkish – Iraqi Relations”, *International Journal of Political Science and Urban Studies*, 2019, Cilt 7, Sayı 2, 493–515.

¹⁷ Göktürk Tuysuzoglu, “Karadeniz Havzası’ndaki Çatışma Gerçekliğinin Güvenlikleştirme Yaklaşımı Çerçevesinde Anlamlandırılması”, *Karadeniz Araştırmaları*, 2014, Sayı 41, 87–109; Kadir Zora, “Güvenlikleştirme: Hukuksal Meşruiyetten Siyasal Meşruiyete Evrilme ve Kopenhag Okulu”, *Selcuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2015, Cilt 23, Sayı 2, 111–126.; Göktürk Tuysuzoglu, “Toplumsal Kimliğe Dayalı Güvenlikleştirmelerin Siyasal Sorunlar Bağlamında İrdelenmesi: Belucistan Örneği”, *Güvenlik Stratejileri*, 2015, Cilt 11, Sayı 21, 39–87.; Selim Kurt, “Güvenlikleştirme Kuramı Açısından Rusya Federasyonu-Ukrayna Çatışmasını Anlamak”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 2020, Cilt 75, Sayı 1, 1–30. ; Selim Kurt, “Dağlık Karabağ Sorunu’nun Güvenlikleştirme Teorisi Çerçevesinde Analizi”, *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 2017, Cilt 6, Sayı 2, 1–22; Efe Sivis, “Enerji Politikalarında Denge Arayışı, ABD - Rusya ve Avrupa Birliği Üçgeni: TürkAkım Projesinin Belirleyici Faktörleri”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2019, Cilt 23, Sayı 2, 1373–1388.

Makalenin sonuç kısmında Türkçe literatürde ortaya çıkan boşlukların nasıl doldurulabileceği ve alana yeni girecek olan araştırmacıların Türkçe literatüre hangi açılardan katkıda bulunabilecekleri değerlendirilmektedir.

1. Kopenhag Okulu: ‘Söz Edimi’ Olarak Güvenikleştirme

Kopenhag Okulu’nun kökenleri 1980li yıllarda Kopenhag Barış Araştırmaları Enstitüsü’nde bulunan bir grup araştırmacının güvenlik kavramının genişletilmesi – *widening* tartışmasının bir parçası olarak ürettikleri ve güvenlik kavramının tanımını yapmaya çalıştıkları çalışmalardan doğmuştur.¹⁸ O dönemde birçok çalışma güvenlik tanımının içerisine girebilecek veya giremeyecek unsurları tartışmıştır. Bir yandan güvenlik tanımının genişletilmesi gerektiğini öne süren Kopenhag Okulu, diğer yandan ise ‘güç’ ve ‘ulusal güvenlik’ kavramlarının da güvenlik ile ilişkisini çalışmıştır. Örneğin Buzan, ulusal güvenlik kavramının bir sosyal ve siyasal seferberlik aracı olarak muazzam bir güce sahip olduğunu öne sürmüştür, Kopenhag Okulu’nun benzer fikirlere sahip mensupları da ulusal güvenlik kavramının bir seferberlik aracı olarak nasıl kullanılabileceğini çalışmıştır.¹⁹

Waever güvenlik kavramı ile ilgili geleneksel yaklaşımları incelerken güvenlik anlayışının iki yönde geliştiğini tespit edip, bu iki yönün her biri ile ilgili farklı değerlendirmeler sunmaktadır.²⁰ İlk olarak, geleneksel güvenlik çalışmalarında ‘güvenlik’ genellikle ‘verili’ ya da ‘dilden önce var olan’ olarak alınır. Güvenliği, söylemin dışında kendiliğinden var olan, verili bir olgu olarak almak yerine kavramın merkezine inmenin daha iyi olabileceğini ifade eden Waever, güvenliğin bu kavramı kullananlar tarafından söz-edimi yoluyla yahut söylemle nasıl inşa edildiğini incelemek gerektiğini iddia etmektedir. Güvenlik

¹⁸ Pinar Bilgin, Ken Booth, ve R Wyn Jones, “Security studies: the next stage?”, *Naçao e Defesa (National Defence)*, 1998, Cilt 82, Sayı 99, 131–57.

¹⁹ Barry Buzan, “Peace, Power, and Security: Contending Concepts in the Study of International Relations”, *Journal of Peace Research*, 1984, Cilt 21, Sayı 2, 109-125.; Waever, “Securitisation and Desecuritisation”; Waever, “Aberystwyth, Paris, Copenhagen”, 6–7.

²⁰ Waever, “Securitisation and Desecuritisation”.

söylemle inşa edilir, kavram söylem yoluyla anlamını kazanır. Weaver'e göre geleneksel güvenlik anlayışının gelişiminin ikinci yönü ise kavramın tanımının genişletilmesi (*widening*) ve derinleştirilmesi (*deepening*) tartışmalarıdır. Waever, güvenliğin bu tartışmalar neticesinde 'her-şey-dâhil' bir kavram haline gelmekte olduğunu ifade etmektedir. Eleştirel kuramcılar güvenlik kavramının geleneksel tanımına ataklarını sürdürürken, sosyal hayatın 'çevre, göç, refah, insan hakları' gibi birçok yönü güvenlik alanının içerisine girmektedir. Eğer güvenliğin referans nesnesi (güvenliği sağlanacak olan şey) 'birey' olarak alınırsa, her konu kolaylıkla güvenliğe yönelik potansiyel bir tehdit olarak tanımlanabilir. Buna ek olarak, temel sosyal düzen sağlayıcı kurum 'devlet' olduğu için birçok yeni konunun eklenmesi suretiyle genişletilmiş olan bir güvenlik ajandasında yer alan problemlerle baş etme konusunda devlete çok önemli bir rol verilmiş olur. Devletin problemlerle baş etme kabiliyetine yönelik vurgunun artması ise bir gelişme olarak görülmeyebilir, devletin güvenlik sağlayıcı olarak artan rolü istenen sonuçları doğurmayabilir.²¹

Kopenhag Okulu mensupları güvenliğin referans nesnesi olarak 'devlet'in alınmasını sorunsallaştırmazlar. Yaptıkları çalışmalar kimin güvenliğinin sağlanacağı tartışmasından daha çok güvenliğe yönelik tehditlerin neler olduğu, nasıl tanımlandığı veya nasıl inşa edildiği ile ilgilidir. Waever de güvenliği sağlanacak referans nesnesinin ne olduğunu tartışmak yerine herhangi bir konunun nasıl bir güvenlik konusu haline geldiğini tartışır.²² Çoğunlukla devletin egemenliğini tehdit eden veya egemenliğin 'altını oyma' potansiyeline sahip olan gelişmelerin tehdit olarak kabul edilip güvenlik ajandasına dâhil edildiğini gözlemlemektedir. Konu böyle anlaşıldığında ise, böylesi bir tehdidin var olması devlete kendisini o tehdiye karşı savunmak için 'meşru hak' vermektedir. Tehditlerin çoğunlukla tehdit altında olan özneler tarafından tanımlandığı gerçeği değerlendirildiğinde, güvenlik kavramı tanımı itibariyle devleti yönetenlere (devlet elitlerine) hangi

²¹ A.g.e.

²² Waever, "Aberystwyth, Paris, Copenhagen".

tehdidin ulusal güvenliğe yönelik bir tehdit olduğunu belirleme imkânı vermektedir. Bu şekilde değerlendirildiğinde, bir mesele devlet elitleri tarafından ‘güvenlik meselesi’ olarak nitelendirildiğinde güvenlik alanına girmeye başlar, o alana söz-edim yoluyla sokulmadan önce, verili olarak, önceden güvenlik meselesi halinde olmayabilirler. Güvenlik bir ‘söz-edimi’dir. İfade edildiği anda ortaya çıkar. Çeşitli aktörler (çoğunlukla devlet elitleri) güvenlik ifadesini kullanarak söz-edim yoluyla güvenikleştirme girişiminde bulunmuş olurlar.²³

Söz edimi ile ilgili dilbilimi çalışmalarından²⁴ da etkilenen Waever ‘söz edimi yoluyla güvenikleştirme’ kuramını ortaya koymuştur. Güvenikleştirme, herhangi bir konunun, belirli bir referans nesnesine yönelik tehdit olduğundan söz edilmesi yoluyla yapılmaktadır. Bu söz edimi sayesinde harekete geçmesi hedeflenen kitle referans nesnesine yönelik tehdide karşı harekete geçirilmeye çalışılır. Güvenlik kavramının muhteviyatı bakımından her zaman ‘olumlu’ bir kavram olmayabileceğini öne süren Kopenhag Okulu, daha fazla güvenliğin daha iyi olacağı düşüncesine karşı da şüpheli yaklaşmaktadır. Güvenliği azami düzeye çıkarmak her zaman tercih edilebilir sonuçlara yol açmayabilir. Güvenliğe yapılan aşırı vurgu ‘ilerleyici’ bir dönüşümün önünde bir engel olabilir. Dolayısıyla belirli meseleleri söz edimi yoluyla güvenikleştiren aktörler demokratik olmayan veya tercih edilmeyebilecek sonuçların doğmasını önlemek için, ‘söz-edimi’ yoluyla yaptıkları güvenikleştirmeyi sınırlandırmalıdır.²⁵ Güvenikleştirme, meselelerin ‘ilerleyici değişimini’ ve çözümünü sağlamak için tercih edilen veya tavsiye edilen bir yaklaşımdır.

‘Söz edimi’ ile herhangi bir güvenlik-dışı konu (göç, çevre, din, ekonomi... vs.) kolaylıkla güvenlik alanının içerisine taşınabilir. Bu durum ise, özellikle uzun vadede, olumlu bir gelişme olmayabilir.

²³ A.g.e., s. 8–9.

²⁴ John Langshaw Austin, *How to Do Things with Words*, M. Sbisà ve J.O. Urmson (ed.), 2. baskı, Oxford University Press, Oxford, 1962.; John Searle, *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*, Cambridge University Press, Cambridge, 1969.

²⁵ Waever, “Aberystwyth, Paris, Copenhagen”, s. 7–9.

Herhangi bir mesele devlet elitleri onu güvenlik meselesi olarak tanımladıklarında güvenlik alanı içerisine girebilir. Bu kabiliyet ise devlet gücünü elinde tutanların güvenlikleştirilmiş meselelerle mücadele etmek amacıyla özel yetkiler ve sıra dışı önlemler almak için konuları güvenlikleştirmelerine sebep olabilir. Siyasetin işleyişi düşünüldüğünde, bu durum kolaylıkla kaçınılabilecek ve önlenebilecek bir durum değildir.²⁶ Güvenlik, kavram olarak oldukça yüksek bir etkiye sahip olduğu için bir konu güvenlik meselesi haline getirildiğinde o konu ile ilgilenmek için özel bir siyaset türü ya da siyaset-üstü bir yaklaşım geliştirilmesi gerekliliği ortaya çıkar. Siyaset bu şekilde incelendiğinde ise belirli siyaset-dışı (*non-politicized*) konuların önce siyaset alanına çekilerek siyasileştirildiği (*politicized*), ardından ise siyaset alından siyaset üstü bir alan olan güvenlik alanına çekilerek güvenlikleştirilmiş (*securitized*) bir konu hâline getirildiği geniş bir yelpaze oluşturulabilir.²⁷ Konuların bu yelpazenin neresinde duracağını ise çoğunlukla devlet elitleri belirlemeye çalışır. Devlet elitleri tarafından başarılı bir şekilde güvenlikleştirilmiş meseleler, kolayca normal (demokratik) siyasetten çıkarılarak güvenlik alanına eklenir ve devlet elitleri güvenliği sağlamak için ihtiyaç duyulan her türlü yöneme başvurabilme yetkisini elde etmiş olurlar.

Kopenhag okulu tarafından güvenlikleştirmenin bir ‘söz-edim’ olarak tanımlanması, her konunun güvenlik yaftası vurulduğu anda başarılı bir şekilde güvenlikleştirilmiş olduğunu iddia ettiklerini düşündürmemelidir. Güvenlikleştirme sosyal ve özneler-arası (*intersubjective*) bir süreçtir ve bu süreç ‘söz-edim’ yapıldığı anda otomatik olarak işlemez.²⁸ Güvenlikleştirme sürecinin başarılı olarak tamamlanıp tamamlanmayacağı güvenlikleştirme girişiminde bulunan

---

²⁶ Wæver, “Securitisation and Desecuritisation”.

²⁷ Buzan, de Wilde, ve Wæver, *Security: A New Framework for analysis*, 23; Barry Buzan ve Lene Hansen, *The Evolution of International Security Studies*, Cambridge University Press, Cambridge, 2009, s. 214.

²⁸ Rita Taureck, “Securitization theory and securitization studies”, *Journal of International Relations and Development*, 2006, Cilt 9, Sayı 1, 53-61, s. 54.

birimin (güvenikleştiren aktör- *securitizing actor*) dinleyicilerini/ izleyicilerini (*audience*) bir tehdidin var olduğuna dair ikna etme gücü ve imkânlarına bağlıdır. Güvenikleştirme, güvenikleştiren aktör ile dinleyiciler arasında gerçekleşen bir özneler-arası tehdit inşası süreci olarak değerlendirilmelidir.

‘Güvenikleştirmeyi kim yapar?’ sorusuna güvenikleştirme kuramını ortaya koyan tüm çalışmalarda tek bir birim veya grup işaret edilerek cevap verilmediği görülmektedir. Teoride, herhangi bir birim veya grup güvenikleştirme sürecini başlatabilir. Ancak, pratikte Kopenhag okulunun güvenikleştirme sürecinin genelde devlet elitleri tarafından başlatıldığını kabul ettiği söylenebilir.²⁹ Güvenikleştirme kuramı teoride prensip olarak herhangi birisinin güvenikleştirme girişiminde bulunabilmesine açık olmasına rağmen, pratikte en sık karşılaşılan güvenikleştirici aktörler “Siyasi liderler, bürokrasiler, hükümetler, lobi örgütleri, ve baskı gruplarıdır”.³⁰

Bir meselenin güvenlik alanına dâhil edilmesi mümkün olduğu gibi güvenlik alanının dışına çıkarılması da mümkündür. Hatta, Kopenhag Okulu’nun mensupları belirli durumlarda güvenlikdışlaştırmanın daha iyi bir seçenek olacağını değerlendirilmesi gerektiğini belirtirler. Meseleleri, güvenlik çerçevesinde çözmenin zorlaşması dolayısıyla, güvenikleştirmeye karşı eleştirel yaklaşırlar.³¹ Güvenlik çalışmaları alanında yaygın olarak kabul edilen yaklaşımın aksine, ‘güvenlik’ kavramının negatif yönüne vurgu yaparlar. Çünkü bir konu güvenikleştirildiğinde, güvenliğe yönelik tehdit olarak inşa edilen o konuyu ele almak için olağanüstü önlemlere başvurulur ve bu durum meselenin çözümüne dair ilerleyici bir dönüşümün önüne geçer. Waever

²⁹ A.g.e., s. 54–55; Waever, “Aberystwyth, Paris, Copenhagen New”, s. 13–14.

³⁰ Buzan, de Wilde, ve Waever, *Security: A New Framework for analysis*, s. 40–41; Buzan ve Hansen, *Evolution of International Security Studies*, s. 232.

³¹ Waever, “Insecurity, Security, and asecurity in the West European non-war community”; Waever, “Aberystwyth, Paris, Copenhagen New ‘Schools’ in Security Theory and their Origins between Core and Periphery”, s. 13–14; Buzan, de Wilde, ve Waever, *Security: A New Framework for analysis*, s. 28–30.

soğuk savaş döneminde Avrupa'yı konu aldığı çalışmasında bunu ayrıntılı incelemektedir. Soğuk Savaş döneminde değişim isteyen aktörlerin güvenikleştirici söz-edimi başarısızlığa uğratarak (*speech-act failure*), güvenlikdışlaştırma girişiminde bulunduğunu iddia etmektedir.³²

Waever güvenlikdışlaştırmanın, konuları basitçe 'önlemlerimizi aldığımız ve hazırlıklı olduğumuz tehditler' kategorisine çekmek olmadığını, konuları tehdit ve tehdiye karşı savunma düzleminden tamamen çıkarmak anlamına geldiğini ifade etmiştir. Böylece, güvenlik alanına alındığı için çözümsüzleşen konular, güvenlik alanından günlük kamusal alana çıkarılmış ve olağanüstü siyaset sürecinden normal siyaset sürecine çekilmiş olacaktır.³³ Kopenhag Okulu'nun, güvenikleştirme süreçlerinin nasıl çalıştığını incelerken, güvenikleştirilmiş meselelerin çözümsüzlüğü dolayısıyla çözümün sağlanabilmesinin mümkünse konuların güvenlikdışlaştırması yoluyla sağlanabileceğini öne sürdüğünü söyleyebiliriz. Daha fazla 'güvenlik' her zaman daha yararlı sonuçlar doğurmaz.

Birçok akademik çalışmada olduğu gibi Kopenhag Okulu'nun 'söz-edimi olarak güvenikleştirme' yaklaşımı da literatürde çalışılmış ve eleştirilmiştir. Kopenhag okulunun güvenikleştirme kuramının 'sosyolojik olarak ispatlanamaz',³⁴ birçok tartışılabilir varsayım içeren³⁵, en iyi ihtimalle ahlaken karmaşık, en kötü ihtimalle siyaseten sorumsuz³⁶ olduğunu iddia eden çalışmalar vardır.³⁷ Kopenhag Okulu'nun söz edimi

³² Wæver, "Securitisation and Desecuritisation".

³³ Waever, "Aberystwyth, Paris, Copenhagen", s. 14.

³⁴ McSweeney, "Durkheim and the Copenhagen school: a response to Buzan and Waever".

³⁵ Knudsen, "Post-Copenhagen Security Studies: Desecuritizing Securitization", s. 14.

³⁶ Johan Eriksson, "Observers or Advocates?", *Cooperation and Conflict*, 1999, Cilt 34, sayı 3, 311-330.

³⁷ Michael C. Williams, "Words, images, enemies: Securitization and international politics", *International Studies Quarterly*, 2003, Cilt 43, Sayı 4, 511-531.; Claudia Aradau, "Security and the democratic scene: desecuritization and emancipation", *Journal of International Relations and Development*, 2004, Cilt 7, sayı 4, 388-413.; Thierry Balzacq, "The Three Faces of Securitization: Political Agency, Audience and Context", *European Journal of International Relations*, 2005, Cilt 11, Sayı 2, 171-201; Thierry Balzacq, "The Policy Tools

olarak güvenikleştirme yaklaşımına getirilen güçlü eleştirilerden birisi de Paris Okulu’nun pratik olarak güvenikleştirme yaklaşımıdır.

2. Paris Okulu: ‘Pratik’ Olarak Güvenlik(siz)leştirme

Paris Okulu düşünürlerinin temel araştırmaları siyaset sosyolojisinden etkilenmiştir. Güvenikleştirme ile ilgili çalışmalarında çeşitli bürokratik kurumların rutin davranışlarını incelemiş ve güvenikleştirme çalışmak üzere özgün bir yöntem ortaya koymuşlardır. Türkiye’deki güvenikleştirme çalışmalarında çok sık karşımıza çıkmayan Paris Okulu’nun, özellikle güvenliği sağlamakla yükümlü devlet organlarının günlük rutin pratiklerini incelemeye odaklanan yaklaşımları uluslararası literatürde önemli bir yere sahiptir ve bu yaklaşım güvenlik yazınında birçok çalışmada da kullanılmaktadır.³⁸ Paris Okulu, çalışmalarının köklerini Uluslararası İlişkiler disiplininin değil siyaset teorisinden ve özellikle de Avrupa’nın sınır yönetimi ve göç sosyolojisi çalışmalarından almaktadır. Bu okulun yaklaşımını benimseyen çalışmalara göre güvenikleştirme sadece devlet elitlerinin söylemleri ile yapılmaz. Güvenikleştirme polis, sahada görevli memurlar ve güvenlik ile ilgili diğer birimlerin pratikleri sonucunda ortaya çıkar. İlgili kurumların günlük rutin pratiklerini incelemeyen yapılan bir güvenikleştirme analizi eksik kalır veya sahada olanı görmekte başarısız olur.

---

of Securitization: Information Exchange, EU Foreign and Interior Policies*”, *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 2007, Cilt 46, Sayı 1, 75–100.; Mark B. Salter, “Securitization and desecuritization: A dramaturgical analysis of the Canadian Air Transport Security Authority”, *Journal of International Relations and Development*, 2008, Cilt 11, Sayı 4, 321-349.; Holger Stritzel, “Towards a theory of securitization: Copenhagen and beyond”, *European Journal of International Relations*, 2007, Cilt 13, Sayı 3, 357-383.

³⁸ Didier Bigo ve R. B.J. Walker, “Political sociology and the problem of the international”, *Millennium: Journal of International Studies*, 2007, Cilt 35, Sayı 3, 725–739.; Bigo ve Tsoukala, *Terror, Insecurity and Liberty*; Bigo, “International Political Sociology”, 2008; Guild, *Controlling Frontiers*; Huysmans, *The Politics of Insecurity*; Aradau ve Van Munster, “Governing Terrorism Through Risk: Taking Precautions, (un)Knowing the Future”.

Bigo, bu yaklaşımı kullanarak yaptığı çalışmalarda güvenlik(siz)lik ((*in*)*security*) kavramını kullanmayı tercih etmektedir. Bu kavramı da sahadaki uygulamalarıyla ‘güvenlikleştirme’ sürecine dâhil olanların, uyguladıkları pratiklerin hangi sonuçları doğurduğunun farkında olmadıklarını vurgulamak için kullanmaktadır. Sahada uygulanan pratiklerin sonucu, bu pratikleri uygulayan aktörlerin kimin güvenliğinin daha önemli olduğunu tanımlamak için birbirleri ile yaptıkları mücadeleye göre şekillenmektedir³⁹. Bu süreç bir gelişmenin ne kadar güvelik(siz) olduğunun vurgulanması sonucunu da getirebilmektedir. Güvenlik, güvensiz olma durumunun zıttıdır. Güvensizlik, mevcut (veya ‘mevcut’ olarak inşa edilmiş) bir tehditten kaynaklandığı ifade edildiğinde, güvenlik bu tehditle mücadele etmek anlamını alır. Örneğin Kopenhag Okulu’nun açıklamasına göre başarılı bir güvenlikleştirme (*successful securitization*) girişimi, tehdit olarak inşa edilmiş bir meseleye karşı olağanüstü önlemler alınması sonucunu doğurur. Ancak bu önlemlerin alınması ve uygulanıyor olması tehdidin ortadan kaldırılması sonucunu doğurmuş olmaz. Bu durumda, herhangi bir gelişmenin ‘güvenleştirilmesi’ girişimi, aslında o meselenin güvelik(siz)liğinin vurgulanması ve ortaya çıkarılması sonucunu doğurur. Farklı bir ifadeyle, bir meselenin güvenleştirilmesi girişimi sonucunda tehdit ortadan kalkmış olmak yerine ortaya çıkarılmış olacağı için, bir meseleyi ‘güvenleştiren’ aktör de aslında o meselenin güvenlik(siz)liğini (*insecurityness*) ortaya koymuş olur. Dolayısıyla süreci güvenlikleştirme olarak değil güvenlik(siz)leştirme olarak adlandırmak daha doğrudur.⁴⁰ Öte yandan, güvenlik ve güvenlik(siz)lik her zaman aynı anda var olurlar. Güvenlik pratikleri bazıları için daha fazla güvenlik sağlıyor olsa dahi, bu güvenlik sağlama pratikleri başkaları için güvenlik(siz)lik durumu oluşturur. Bu bakımdan güvenlik pratikleri sonucunda herkes için, aynı anda mutlak güvenlik durumunun oluşması mümkün değildir.⁴¹

³⁹ Bigo, “International Political Sociology”, 2008, s. 124.

⁴⁰ A.g.e., s. 124–25.

⁴¹ Didier Bigo, “International Political Sociology”, s. 125–126.

Paris Okulu güvenlik(siz)leştirmenin devlet elitlerinin giriştiği istisnai durumlar olarak algılanmaması gerektiğini, aksine, bu sürecin güvenlik ile ilgilenen devlet organlarının ‘günlük pratikleri’nin içinde incelenmesi gerektiğini vurgular.⁴² Elbette, buradan ‘söz-edim yoluyla güvenlikleştirme’nin Paris Okulu tarafından tamamen önemsizleştirildiği sonucunu da çıkarmamak gerekir. Bigo’nun da ifade ettiği üzere: “Güvenlik(siz)leştirme sürecinde söz-edimin merkezi bir rolü vardır, ancak güvenlik(siz)leştirmeyi sadece siyaset profesyonelleri tarafından ilan edilen istisnai bir ana sıkıştırmamak gerekir.”⁴³ Örneğin, 11 Eylül saldırıları sonucunda Avrupa’da ortaya çıkan liberal olmayan uygulamalar “bir ana planı takip eden siyaset profesyonellerinin istisnai bir kararı” sonucunda ortaya çıkmamıştır.⁴⁴ Farklı bir ifadeyle, o dönemde girişilen güvenlik(siz)leştirme süreci devlet elitlerinin planladığı ve söz-edim yoluyla ortaya koyduğu terörün güvenlikleştirilmesi sonucunda ortaya çıkmamıştır. O dönemde ortaya çıkan güvensizlik “İç siyasetçiler ile AB düzeyindeki siyasetçiler, polis ve istihbarat görevlileri, askerî personel, güvenlik uzmanları, gazeteciler ve sivil toplum görevlileri”nin risk yönetimi konusundaki uygulamalarının birbirleri ile etkileşimi sonucunda doğmuştur.⁴⁵

Bigo’nun çalışmalarında pratiklere ve rutinlere yönelik ilgi beraberinde risk yönetimine yönelik ilgiyi de getirmiştir. Güvenlik profesyonellerinin gelecekte ortaya çıkabilecek tehlikeleri önlemek için yaptıkları ön-alıcı pratikler de çalışmıştır.⁴⁶ Güvenlik profesyonelleri gelecekte ortaya çıkabilecek muhtemel riskleri önleyebilmek adına birtakım değerlendirmeler yapmakta ve buna bağlı olarak bağlayıcı birtakım kararlar alabilmektedir. Güvenlik pratikleri uygulanırken, ilgili birimler ‘söz-edim’ yoluyla güvenlikleştirmeye başvurma ihtiyacı

---

⁴² Bigo ve Tsoukala, *Terror, Insecurity and Liberty*.

⁴³ Bigo, “International Political Sociology”, 2008, s. 124.

⁴⁴ Bigo ve Tsoukala, *Terror, Insecurity and Liberty*, s. 3–4.

⁴⁵ A.g.e.

⁴⁶ Aradau ve Van Munster, “Governing Terrorism Through Risk: Taking Precautions, (un)Knowing the Future”, s. 90.

duymadan, doğrudan uygulama sırasında aldıkları kararlar yoluyla da güvenlik(siz)leştirme yapmaktadır. Kısaca ifade etmek gerekirse, doğrudan pratikleri yoluyla güvenlik(siz)leştirme yapmış olurlar. Ayrıca, siyaset yapım sürecinin aksine, güvenlik profesyonellerinin bu güvenlik(siz)leştirme pratiklerini uygularken birinci öncelikleri siyasi meşruiyet elde etmek de değildir. Bu profesyoneller uygulama anında siyasi meşruiyetten daha çok, tabi oldukları ilgili güvenlik kurumunun öncelikleri ve talimatlarını dikkate alırlar.⁴⁷ Sahada güvenliği sağlamak ile görevli olan bu güvenlik birimleri (örneğin, güvenlik uzmanları, polis kuvvetleri, sınır görevlileri, istihbarat görevlileri... gibi) görev sahalarını ve yetki alanlarını farklı konu başlıklarını da ekleyerek genişletmeye meyilli olabilirler. Kullandıkları teknolojileri ve yaptıkları uygulamaları farklı politika alanlarına da ihraç etme yönelimi gösterebilirler.⁴⁸

Göç yönetimi örneğinde, güvenlik birimleri uyguladıkları polislik faaliyetleri ve gözetim yöntemleri ile güvenlikleştirme yapmaktadır. Göç yönetimi emniyet ve ilgili asayiş birimleri tarafından düzenlenen ve idare edilen bir hal aldığına göç meselesi de güvenlikleştirilmiş olur.⁴⁹ Çünkü emniyet ve asayiş birimleri görev alanları itibarıyla hangi meselenin 'güvenlik(siz)' olduğu bilgisini üretme imkânına sahiptirler. Belirli konuları tehdit olarak sunma ve o tehditlere karşı mücadele edilmesi için çeşitli yöntemler önerme kabiliyetini de kullanırlar. Huysmans, AB'nin göç meselesi karşısındaki tutumunu incelediği çalışmada AB düzeyinde belirlenen politikalarda 'sığınmacılık' konusu bir insan hakkı olarak değerlendirilip bu konunun insan hakları çerçevesinde ele alınması tavsiye edilmiş olmasına rağmen, sadece güvenlik birimlerinin pratikleri yoluyla "göçmen, sığınmacı ve mültecilerin" bir güvenlik sorunu haline dönüştürüldüğünü anlatmıştır.⁵⁰

---

⁴⁷ Boswell, "Migration Control in Europe After 9/11: Explaining the Absence of Securitization", s. 592.

⁴⁸ Boswell, "Migration Control in Europe After 9/11: Explaining the Absence of Securitization".

⁴⁹ Huysmans, "The European Union and the Securitization of Migration", s. 757.

⁵⁰ A.g.e.; Huysmans, *The Politics of Insecurity*.

Waever’in teorisine benzer şekilde, Paris Okulu da güvenlik(siz)liğin siyasi ve sosyal inşasına vurgu yapmakta ancak sürecin işleyişine dair farklı bir açıklama sunmaktadır. Bu konudaki temel iddia, ‘söz-edim’in güvenlikleştirme sürecinde etkili olduğu ancak tek başına belirleyici olmadığıdır. Paris Okulu’na göre ‘söz edim’ler güvenliğe dair kendilerine özgü tanımları olan, farklı yetki ve meşruiyet kaynaklarına sahip aktörlerin birbirileri ile giriştikleri mücadelenin bir sonucudur. O halde, güvenlik(siz)leştirme (bir tehdidin inşası ve bu tehdide olağanüstü önlemlerle yanıt verilmesi) süreci farklı baskın aktörlerin söz edimleri ve güvenlik birimlerinin pratiklerinin tümünün birbirleri ile stratejik etkileşiminin bir sonucu olarak tanımlanabilir. Böyle bir durumda da “güvenlik(siz)leştirme girişimini kim yapıyor? Hangi şartlar altında, kime yönelik olarak ve hangi sonuçları doğuracak şekilde yapıyor?” soruları büyük önem kazanmaktadır.⁵¹

Bigo’nun sorduğu bu sorulara Kopenhag Okulu’nun yanıtını yukarıda belirtmiştik. Tekrar özetlemek gerekirse Kopenhag Okulu çeşitli gelişmelerin genellikle devletin egemenliğinin altını oyma potansiyeline sahip oldukları zaman güvenlik tehdidi olarak algılandıklarını belirtmiştir. Özellikle Waever’e göre güvenliğin referans nesnesi genellikle devlet’tir ve herhangi bir gelişmenin ‘varoluşsal bir tehdit’ veya ‘beka’ya yönelik bir tehdit’ olarak tanımlanması sürecini de devlet elitleri başlatır. Güvenlikleştirme girişimini devlet elitleri yapar. Eğer güvenlikleştirme girişimi başarılı olursa, yani dinleyici kitle olan kamu nezdinde devlet elitlerinin sundukları ‘varoluşsal’ tehdit kabul edilirse, tehdit olarak sunulan konu normal politika alanının dışına çıkarılarak güvenlik alanına taşınır. Güvenlik alanına dâhil edilen ‘olağanüstü’leşmiş konularla da ‘olağanüstü yöntemler’ ile mücadele edilir.⁵² Paris Okulu bu sorulara verdikleri yanıtlar bakımından Kopenhag Okulu’ndan ayrılır. Güvenlik(siz)leştirme süreci sadece devlet elitlerinin bir konuyu güvenlik alanına taşıma girişimleri ile yapılmaz. Güvenlik(siz)leştirici aktör tanımını daha geniş tutan Paris Okulu,

⁵¹ Bigo, “International Political Sociology”, 2008, s. 125.

⁵² Wæver, “Securitisation and Desecuritisation”.

güvenliğin idaresinde görev alan birimlerdeki güvenlik profesyonellerinin, risk yönetimi sürecinde görev alan özel birimlerin ve bu süreci takip eden izleyen toplumun ‘söz edim’ yoluyla güvenikleştirmenin zeminini hazırladığını ve neyin ‘varoluşsal’ bir tehdit olarak tanımlanacağını karşılıklı etkileşimleri yoluyla birlikte inşa ettiklerini iddia eder.⁵³ Bu noktada, Paris Okulu’nun yukarıda belirttiğimiz ilk soruya net bir şekilde ‘güvenikleştirici aktör budur’ gibi bir yanıt vermediğini, bu sorunun her bir güvenlik(siz)leştirme vakasında farklı olduğunu iddia ettiğini belirtmek gerekir. Paris Okulu’nun güvenlik(siz)leştirme kuramını uygulayan çalışmaların, inceledikleri vakalarda Paris Okulu’nun bu süreci birden fazla aktörün hem ‘söz-edim’ hem de ‘pratikleri’ yoluyla dâhil olduğu ve birbirleriyle bir tür stratejik etkileşim halinde olduğu bir alan (*field*) olarak gördüğünü gözden kaçırmamaları gerekir. Paris Okulu güvenikleştirmenin kapsamlı bir biçimde incelenebilmesi için sadece ‘söz-edim’e bakmanın yeterli olmayacağını, güvenlik(siz)leştirme sürecinin farklı aktörlerin risk yönetimi sürecindeki uygulamalarının ve birbirleri ile olan stratejik etkileşimlerinin de etkili olduğu ‘dinamik’ bir alan olarak incelenmesi gerektiğini iddia eder.

3. Güvenikleştirme Çalışmalarında Yöntem

Güvenikleştirme kuramı her iki okulun yaklaşımında da ampirik uygulamalar ile geliştirilmiştir. Bu yönüyle, kuramı kullananların öne sürdükleri iddiaları ispatlamak üzere güvenikleştiren aktörleri, güvenikleştirme sürecinin aşamalarını ve güvenikleştirme süreçlerinin sonuçlarını bir arada inceledikleri birçok çalışma ortaya çıkmıştır. Uluslararası yazında, Kopenhag okulunun güvenikleştirme yaklaşımını uygulayan çalışmalarda çoğunlukla birkaç aşama izlenmektedir. Söz edimi yoluyla güvenikleştirme kuramının uygulamasında öncelikle (1) güvenikleştirildiği düşünülen bir konu/vaka tespit edilir. Ardından (2) güvenikleştirilen mesele ve (3) güvenikleştirme sürecinde yer alan aktörler belirlenir. Ardından, (4) güvenikleştirme girişimi (söz-edim)

---

⁵³ Bigo ve Tsoukala, *Terror, Insecurity and Liberty*; Bigo, “International Political Sociology”, 2008, s. 122.

ve güvenikleştirme sürecinin başlatılmasını kolaylaştırıcı koşullar (*facilitating conditions*) değerlendirilir. Kolaylaştırıcı koşulların tartışılmasında söz-eylem’in nasıl yapıldığı, güvenikleştiren aktörün siyasi gücü/pozisyonu, içerisinde bulunulan dönemin şartları, tehdit olarak sunulan konunun tarihsel arkaplanı gibi güvenikleştirme girişiminin yapıldığı ve girişimin başarılı olmasını kolaylaştıracak bağlamın değerlendirmesi yapılır. Bu 4 adımın incelenmesinin ardından (5) güvenikleştirme girişiminin başarılı (*successful securitization*) olup olmadığının da değerlendirilmesi gerekir.⁵⁴

Güvenikleştirme girişimin başarılı olup olmadığının incelenmesi için dinleyici kitlenin (kamuoyunun) konu hakkındaki değerlendirmeleri veya güvenikleştirme girişimin siyaseten doğurduğu sonuçlar incelenerek güvenikleştirme analizi tamamlanır. Kopenhag okulunun uygulamalarında ele alınan vakaya göre son aşama olarak (6) güvenlikdışılaştırma (*de-securitization*) çalışanlar da vardır. Güvenlikdışılaştırma çalışanların da konunun güvenlik alanından normal güvenlik-dışı alana nasıl çekildiğini de gözlemlemeleri gerekir. Bu incelemelerde en sık kullanılan yöntemlerden birisi güvenikleştirici aktör olduğu düşünülen aktörlerin konuşmalarının içerik veya söylem analizi incelenmesidir.

Paris okulunun ‘Pratikler yoluyla güvenlik(siz)leştirme’ yaklaşımının Kopenhag Okulundan farklı olarak doğrudan ele alınan konu ile ilgili uygulamalara odaklanarak geliştiği ve bir bakıma kuramdan uygulamaya değil, uygulamadan kurama dönüştüğü ifade edilebilir. Örneğin göç ve güvenlik ilişkisini inceleyen Paris okulu çalışmaları Avrupa Birliği’nin sınır yönetimi pratiklerini incelerken güvenlik sağlamak adına sınırdaki uygulanan mikro-pratikler (görevlilerin uygulamaları) aracılığıyla göçmenlerin varlığının nasıl bir güvenlik tehdidi haline getirildiğini çalışırlar. Bu açıdan incelendiğinde Paris Okulu’nun yaklaşımını kullanan çalışmalarda (1) güvenlik meselesine

---

⁵⁴ Matt McDonald, “Constructivisms”, Paul D. Williams (ed.), *Security studies: An introduction*, Routledge, Londra, 2012, 63–76.

dönüşen konu ve öznel (2) güvenlik(siz)leştirme pratiklerinin uygulandığı bağlamı oluşturan politikalar (Ör. AB sınır yönetim politikaları), (3) süreçte yer alan aktörler (devlet organları, diğer kurum ve kuruluşların mensupları), (4) sahada görevli aktörlerin (güvenlik profesyonellerinin) uyguladıkları güvenlik(siz)lik oluşturan pratikler ve (5) sürecin sonunda oluşan güvenlik(siz)lik incelenir. Güvenlik(siz)leştirme bahsettiğimiz tüm unsurların birbiri ile olan etkileşimi sonucunda, durağan olmayan, hareketli bir sürecin derinlemesine incelenmesini gerektirir. Paris Okulu'nun çalışmalarında incelenen her güvenlik(siz)leştirme vakasının nev-i şahsına münhasır özellikleri vardır. Güvenlik(siz)leştirme yaklaşımını uygulayan çalışmalarda, güvenlik(siz)leştirme süreci genellikle sahada görevli güvenlik profesyonelleri ve güvenlik(siz)leştirme pratiklerinden etkilendiği düşünülen öznel ile mülakatlar yapılarak ve sahadaki uygulamalar gözlemlenerek incelenir.

Güvenlikleştirme yaklaşımı uluslararası alanda olduğu gibi Türkiye'de de birçok araştırma makalesinde uygulanmıştır. Kuramın çok tercih edilmesinin kuramın ilk çıktığı dönemden bu yana çoğunlukla ampirik uygulamalarla geliştirilmiş olması ile yakından ilgili olduğu iddia edilebilir. Hem güvenlikleştirme hem de güvenlik(siz)leştirme yaklaşımlarının oluşturulma ve geliştirilmesinin seyri kuramın iddialarının ve bu iddiaların ispatlanması için izlenecek olan yolun açıkça ortaya koyulmasını gerektirmektedir. Kuram, çalışmaların tamamına yakınında soyut iddialardan değil, ampirik uygulamalardan ve gözlemlerden yola çıkılarak hem geliştirilmiş ve hem de eleştirilmiştir. Ampirik ve uygulamaya dayalı örneklerin çok olması, her makalenin aynı zamanda kuramı uygulamak isteyen diğer yazarlara da yol gösterici olması açısından önemlidir.

Ampirik uygulamalar ile geliştirilmiş olmasının yanı sıra kuramın iddialarının da kolay anlaşılır ve esnek olması muhtemelen bu kuramın birçok çalışmada 'kuramsal çerçeve' olarak değerlendirilebileceğini düşündürmektedir. Herhangi bir konunun söylem veya eylemler yoluyla bir güvenlik meselesi ve bir tehdit olarak inşa edilebilecek olduğu iddiası oldukça geniş kapsamlı bir iddiadır. Bu açıdan genel anlamda 'güvenlik' ile ilgili herhangi bir konuyu çalışmak isteyen her yazarın bu yaklaşımı kuramsal çerçeve olarak alabileceği söylenebilir.

Ancak, kuramın iddiasının bu esnek yapısı, yönetsel olarak da çok esnek olduğunu düşündürmemelidir. Ampirik uygulamaya dayalı, esnek ve geniş kapsamlı varsayımlara sahip olan Güvenikleştirme kuramı, birçok benzer kuramda olduğu gibi iddialarının da açıkça ve somut verilerle desteklenerek ispatlanmasını gerektirmektedir.

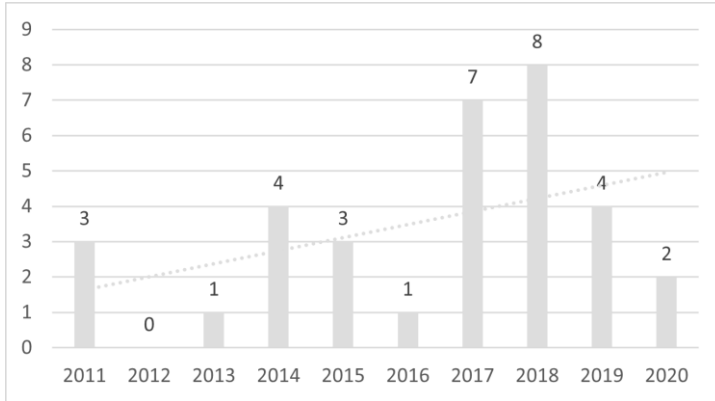
Kuramın iddiasının temelini oluşturan, herhangi bir konunun söz edim veya pratikler yoluyla güvenikleştirilebileceği varsayımı, kuramı ortaya koyan çalışmalarda izlenen, yukarıda bahsettiğimiz adımlar izlenmediği sürece ispatlanmamakta ve anlamını yitirmektedir. Örneğin, bir konunun söz edim yoluyla güvenikleştirilebileceği varsayımı, Kopenhag Okulu’nun güvenikleştirme kuramını uygulayacaklar için “Bir konunun hangi şartlar gerçekleştiğinde güvenikleştirilmiş olacağı?” sorusunun da yanıtının verilmesini gerektirir. Burada, ilgili varsayımın ispatlanması için ‘söz edim’in var olduğunun gösterilmesi yeterli olmayacaktır. Sırasıyla güvenikleştirilen konunun ne olduğu, güvenikleştirmenin kim tarafından yapıldığı ve en önemlisi güvenikleştirme girişiminin başarılı veya başarısız olduğunun ortaya koyulması gerekmektedir. Farklı bir ifadeyle, ‘söz edim’ bir ‘güvenikleştirme girişimidir’ ve bu girişimin başarılı olduğu çeşitli yöntemlerle ispatlanmadan bir konunun güvenikleştirilmiş olduğu ispatlanmış olmaz. Dolayısıyla, eğer bir çalışma sadece güvenikleştirme girişiminin var olduğunu iddia etmek niyetinde değilse, o girişimin başarılı olduğu çeşitli araştırma yöntemleri ile ispatlanmadığı sürece ele alınan konunun güvenikleştirildiği iddia edilmemelidir.

4. Türkiye’de Güvenikleştirme Çalışmaları: Bulgular ve Değerlendirme

Türkiye’de Türkçe olarak yapılmış güvenikleştirme çalışmalarının bu kuramın görünürde kolay uygulanır ve esnek olan yapısından faydalanmak isterken benzer bir yönetsel kısıtlılığın içerisine düştüğü görülmektedir. Bu makale için yapmış olduğumuz literatür değerlendirmesi kapsamında Türkiye’de Türkçe olarak yayınlanmış makaleler incelenmiştir. Yapmış olduğumuz literatür değerlendirmesi kapsamında Türkiye’de Türkçe olarak yayınlanmış, başlığında, özetinde veya anahtar kelimeleri arasında ‘güvenikleştirme’ geçen,

Dergipark ve ULAKBİM TRDizin arama motorlarında ‘güvenlikleştirme’ arama sözcüğü ile yapılan taramada çıkan, uluslararası hakemli dergilerde yayınlanmış olan ve açık erişime sunulan tüm makaleler incelenmiştir. En son tarama 2020 Eylül ayında yapılmıştır. Bu inceleme yapılırken ilgili makale (1) hangi konuyu ele almıştır?, (2) hangi güvenlikleştirme yaklaşımını kullanmıştır? ve (3) hangi yöntemi kullanmıştır? soruları sorulmuş ve elde edilen cevaplar nicel ve nitel olarak değerlendirilmiştir. Alttaki figür ilgili çalışmaların en çok hangi yıllarda yayınlandıklarını göstermektedir.

Şekil 1. Yıllarına Göre Türkçe Güvenlikleştirme Makaleleri

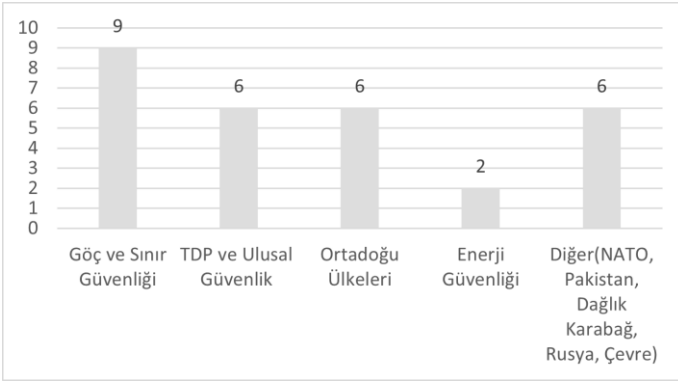

2005 yılında güvenlikleştirme konusunda yayınlandığı tespit edilen ilk makalenin ardından, 2011 yılına kadar başka bir makale bulunmadığı, 2011 yılından itibaren ise Türkçe olarak yazılan güvenlikleştirme makalelerinin sayısında önemli bir artış olduğu tespit edilmiştir. Üstteki figür detaylı incelendiğinde, yine 2011 yılından itibaren farklı konularda yıllık ortalama 3 güvenlikleştirme makalesinin yayınlandığı, her 4 ayda bir güvenlikleştirme konulu bir makalenin Türkçe literatürde yerini aldığı ve bu ortalamanın artarak devam ettiği anlaşılmaktadır.

2005- 2020 yılları arasında yayınlandığını tespit ettiğimiz 34 makaleden 3'ünün anahtar kelimelerinde, ana metninde veya

özetlerinde güvenikleştirme kuramının bahsi geçiyor olmasına rağmen herhangi bir konunun güvenikleştirilmesinin çalışılmadığı veya güvenikleştirme kuramının uygulanmadığı tespit edilmiştir. Literatür tanıtımı veya literatür taraması niteliğinde olan 2 makale de çıkarıldığında kalan çalışmaların sırasıyla en çok göç ve sınır güvenliği (9 Makale), Türkiye’nin ulusal güvenliği ve Türk dış politikası (6), çeşitli Orta Doğu ülkelerinin güvenlik ve dış politikaları (6 Makale), enerji güvenliği (2), ve diğer muhtelif konulara odaklandıkları (NATO, Pakistan, Dağlık Karabağ sorunu ve Rusya Ukrayna krizi) belirlenmiştir. Bu bulgular alttaki figürde özetlenmektedir.

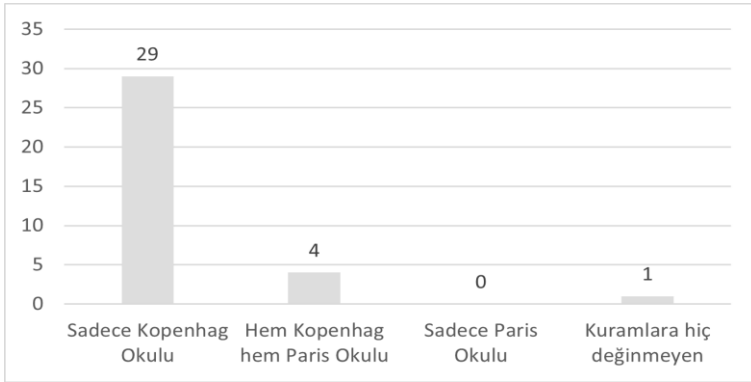
Şekil 2. Konularına Göre Türkçe Güvenikleştirme Makaleleri

Makale üretimindeki verimlilik ve konu seçimindeki çeşitlilik tespit edildikten sonra Türkçe literatürdeki çalışmaların en sık hangi güvenikleştirme yaklaşımını kullandıkları incelenmiştir. Bu inceleme elde edilecek bulguların daha ayrıntılı sunulabilmesi adına (2) Çalışma hangi güvenikleştirme yaklaşımını kullanmıştır sorusu iki alt soruya bölünmüş ve (2a) Çalışmada hangi güvenikleştirme yaklaşımlarına değinilmiştir? ve (2b) Çalışmada hangi güvenikleştirme yaklaşımı bir vakaya uygulanmıştır? soruları ayrı ayrı sorulmuştur. İlk sorunun yanıtında, çalışmaların 1 tanesinin sadece güvenikleştirme kavramını kullandığı ancak hiçbir okulun yaklaşımına değinmediği, geri kalan

çalışmaların ise tamamına yakınının literatür taramalarında sadece Kopenhag Okulu'nun güvenlikleştirme yaklaşımına değindiği (29 Makale), Kopenhag Okulu'nun yaklaşımını kullanan makalelerin ise yarısından azının güvenlikdışlaştırma konusuna değindiği tespit edilmiştir (12). Hem Kopenhag Okulu'nun güvenlikleştirme hem de Paris Okulunun güvenlik(siz)leştirme yaklaşımlarına bir arada değinen sadece 4 makale olduğu tespit edilmiş, sadece Paris Okuluna değinen herhangi bir makale olmadığı gözlemlenmiştir. Alttağı figür bu bulguları özetlemektedir:

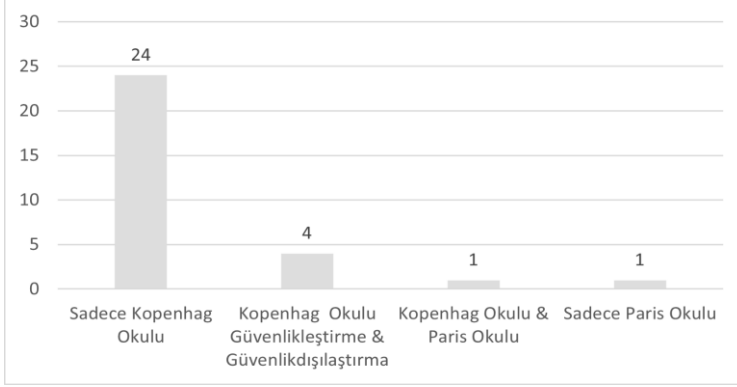
Şekil 3. Literatür Taramalarında Değindikleri Kuramlara Göre Makale Sayısı

Değindikleri kuramlara göre incelediğimiz makaleler ardından “(2b) Çalışmada hangi güvenlikleştirme yaklaşımı bir vakaya uygulanmıştır?” sorusunun yanıtına göre de değerlendirilmiştir. Sadece Kopenhag Okulu'nun ‘güvenlikleştirme’ yaklaşımına kullanan 24 makale, Kopenhag Okulunun güvenlikleştirme kuramını yine Kopenhag Okulu'nun ‘güvenlikdışlaştırma’ konusundaki yaklaşımı ile birlikte kullanan 4 makale, Kopenhag okulu ile Paris okulunun ‘güvenlik(siz)leştirme yaklaşımını bir arada kullanan 1 makale ve sadece Paris Okulunun ‘güvenlik(siz)leştirme yaklaşımını kullanan 1 makale olduğu tespit edilmiştir. Bulgular alttağı figürde özetlenmektedir.

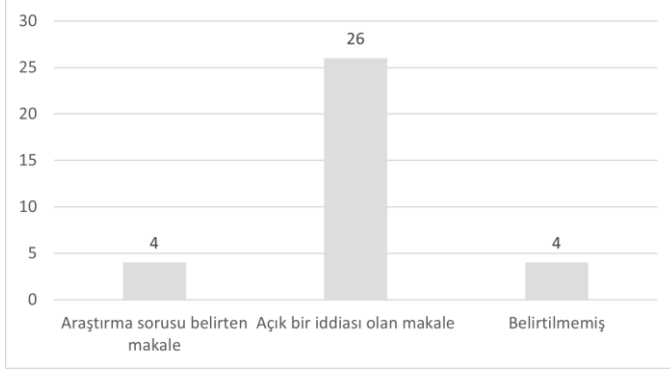

Şekil 4. Bir Olaya/Vakaya Uyguladıkları Güvenlikleştirme Yaklaşımlarına Göre Makale Sayısı

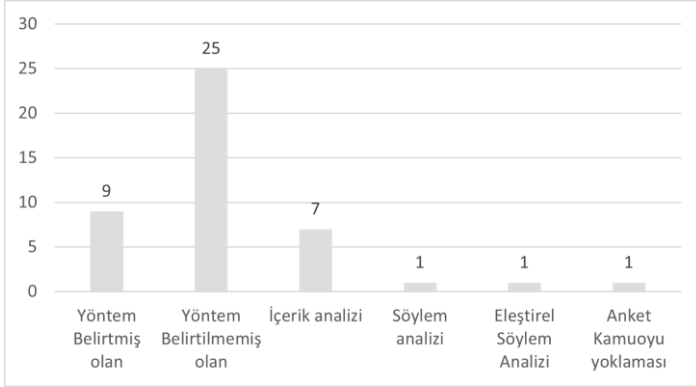
İlk iki soru kapsamında yaptığımız inceleme neticesinde, Türkçe Güvenlikleştirme literatürünün daha çok Kopenhag Okulu'nun yaklaşımını tercih ettiği tespit edilmiş ardından güvenlik çalışmalarında hangi araştırma yönteminin tercih edildiği araştırılmıştır. Bu aşamada (3) ilgili çalışmada hangi araştırma yöntemi tercih edilmiştir? Sorusu da 4 alt soruya bölünerek (3a) Çalışmada net bir araştırma sorusu belirtilmiş midir? (3b) Çalışmada güvenlikleştirme kuramı ile ilgili bir iddia net bir şekilde ortaya koyulmuş mudur? (3c) Çalışmada hangi metodolojik yaklaşım (Kantitatif veya Kalitatif) tercih edilmiştir? (3d) Çalışmada varsayımları desteklemek için hangi araştırma yöntemi/teknigi tercih edilmiştir? Sorularının yanıtlarına göre bir inceleme yapılmıştır. Bu soruların yanıtlarına göre 34 makale içerisinde sadece 4 makalede net bir araştırma sorusu sorulduğu, kalan makalelerden 26'sında güvenlikleştirme kuramı ile ilişkili net bir iddia ortaya koyulduğu, geriye kalan 4 makalede ise açıkça belirtilmiş bir iddia veya araştırma sorusu bulunmadığı gözlemlenmiştir.

**Şekil 5. Araştırma Sorusu veya İddiası Olan
Türkçe Güvenlikleştirme Makaleleri**

İlgili makalelerin hangi metodolojik yaklaşımı tercih ettiğine dair yaptığımız incelemede (3c) ise mevcut çalışmaların 16 tanesinde kalitatif (nitel) yaklaşım tercih edilirken hiçbirinde nicel yaklaşımlardan faydalanılmamış olduğu, 18 makalede herhangi bir metodolojik yaklaşım belirtilmediği gözlemlenmiştir. Bu makalelerde varsayımları desteklemek için hangi araştırma yöntemi/tekniki tercih edilmiş olduğunu tespit etmek üzere sorduğumuz son soruda (3d) ise 34 makale içerisinde sadece 9’unda açıkça bir araştırma yöntemi belirtilmiş olduğu, bu makalelerin 7’sinde söylem analizi, 1’inde kalitatif içerik analizi, 1’inde eleştirel söylem analizi ve 1’inde ise güvenlikleştirmenin başarılı olup olmadığını tespit etmek üzere kamuoyu yoklaması/anket verilerinden faydalandığı anlaşılmıştır. Bulgular aşağıdaki şekilde özetlenmektedir.

**Şekil 6. Kullanılan Araştırma Yöntemlerine Göre
Güvenlikleştirme Makaleleri**

Sonuç Yerine: Türkçe Güvenlikleştirme Çalışmalarında Sınırlılıklar ve Fırsatlar

Bu makale, Türkiye’de ‘güvenlikleştirme’ kuramının nasıl kullanıldığını ve bu konudaki Türkçe yazında öne çıkan yaklaşımları veri-temelli olarak inceleyerek, mevcut literatürün eksikliklerini ve bu eksikliklerin giderilmesi noktasında öne çıkan fırsatları değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaca ulaşabilmek için makalenin ilk kısmında uluslararası (İngilizce) literatürde güvenlikleştirme kuramının nasıl ortaya çıktığını, kimler tarafından nasıl çalışıldığını ve kuramın iddialarının neler olduğunu değerlendirmektedir. Güvenlikleştirmenin farklı yönlerini çalışan ve ön plana çıkan iki temel yaklaşımı inceleyen ilk kısım kuramı ilk ortaya koyan Kopenhag Okulu’nun ‘söz-edim olarak güvenlikleştirme’ yaklaşımını ve bu yaklaşımın çok önemli bir eleştirisini ortaya koyarak uluslararası literatürde birçok çalışmayla kendisine yer bulmuş olan Paris Okulu’nun ‘pratikler olarak güvenlikleştirme’ yaklaşımlarını ayrıntılı bir şekilde anlatmaktadır.

İlgili kuramsal yaklaşımların temel iddialarını ortaya koyduktan sonra bu yaklaşımların hangi varsayımlara dayandığını ve bu varsayımları ispatlamak üzere literatürde hangi yolların izlendiğini değerlendiren makalede, uluslararası yazındaki ampirik uygulamaların Türkçe yazın

için de önemli dersler içerdiği tartışılmaktadır. Bu kısımda kuramın oldukça esnek olan çeşitli varsayımlarının birçok araştırmacıyı bu kuramı uygulamaya yönlendirdiğini ancak sadece kuramın varsayımlarını ortaya koymanın yeterli olmayacağı bu varsayımların doğru araştırma yöntemleri yardımıyla ispatlanmasının ve desteklenmesinin gerekli olduğu tartışılmaktadır. Örneğin, Kopenhag Okulu'nun uygulandığı bir çalışmada sadece 'söz edim'den bahsedilmesi o vaka'da bir güvenikleştirme girişimi olduğunu gösterir. Ancak, Kopenhag Okulu'nun kuramsal yaklaşımının tam olarak uygulanabilmesi için o girişimin başarılı olduğunun da çeşitli verilerle gözlemlenerek, tespit edilerek ortaya koyulması gerekmektedir. Güvenikleştirme kuramı, diğer birçok kuram gibi ampirik uygulamalarla ortaya çıkan bir kuram olduğu için, kuramın iddialarının doğrulanabilmesi için doğru araştırma yöntemlerinin tercih edilmesi son derece önemlidir. İhtiyaç duyulan doğru araştırma yöntemi tercih edilerek uygulanmadığı takdirde hem güvenikleştirme kuramı tam anlamıyla uygulanmamış olacak hem de iddiaları kaçınılmaz olarak havada kalacaktır.

Yöntemsel yaklaşımların önemi değerlendirildikten sonra makale Türkiye'deki Türkçe Güvenikleştirme çalışmalarının bir haritasını çıkarmakta ve Türkçe literatürün gelişimi açısından çok önemli olduğunu iddia ettiğimiz birkaç hususu ön plana çıkarmaktadır. Bu konudaki Türkçe akademik yazına dair sorduğumuz sorular neticesinde Türkiye'deki güvenikleştirme yazınında hem kuramın anlaşılması açısından hem de uygulaması açısından çeşitli sınırlılıklar ve fırsatlar ortaya çıkmaktadır. Birinci soruda Türkiye'de güvenikleştirmenin en sık hangi konulara uygulandığı belirtilmektedir. Bu inceleme neticesinde kuramın sıklıkla Türkiye'nin ve bölge ülkelerinin çeşitli güvenlik sorunlarına uygulandığı ortaya çıkmıştır. İlgili bulgular hem güvenikleştirme yaklaşımını uygulamakta olan araştırmacılar için hem de alana yeni girecek olan araştırmacılar için hangi vakaların tercih edilebileceği konusunda yönlendirici olacaktır. Kuramın en çok uluslararası göç konusuna uygulandığı, ancak ikinci soruda ortaya çıktığı üzere bu uygulamaların neredeyse tamamen Kopenhag Okulu'nun yaklaşımını tercih ettiği ortaya çıkmıştır. Avrupa'da sınır ve göç yönetimi konusunun Paris Okulu'nun güvenlik(siz)leştirme yaklaşımının asıl

çıkış konusu ve çalışma alanı olduğu değerlendirilecek olursa Türkiye’deki çalışmaların uluslararası yazını takip etme konusunda belirli eksiklikleri olduğu ifade edilebilir.

İkinci soru Türkçe akademik yazında en sık hangi kuramsal yaklaşımın tercih edildiğini tespit edilmektedir. Türkiye’de bu konudaki akademik yazın Kopenhag Okulu’nun güvenlikleştirme yaklaşımı konusunda güçlü olmasına rağmen Paris Okulunun güvenlik(siz)leştirme yaklaşımı konusunda oldukça zayıf durumdadır. Bu durum, bir yandan Türkçe çalışmalarda kuramın uluslararası yazındaki gelişmişlik düzeyinin henüz yakalanamamış olduğunu gösterirken, diğer yandan alana yeni girecek araştırmacılar için Türkçe literatürde önemli bir ‘sektörel boşluk’ olduğunu da ortaya koymaktadır. Bu ‘sektörel boşluk’ özellikle alana yeni girecek araştırmacıların güvenlikleştirme yaklaşımını sadece ‘söz-edim’ olarak almayı, Paris Okulu’nun geliştirmiş olduğu ‘pratikler yoluyla güvenlik(siz)leştirme’ yaklaşımıyla çalıştıklarında Türkçe literatüre önemli katkılar yapabilmeleri için iyi bir fırsat da oluşturmaktadır.

Güvenlikleştirme çalışmalarının hangi yöntemsel yaklaşımları ve araştırma yöntemlerini kullandığını ortaya koymak üzere sormuş olduğumuz üçüncü soruda ise Türkçe yazında çok önemli bir eksiklik olduğu ve bu eksikliğin giderilmesi için çeşitli yolların düşünülmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Türkiye’de ULAKBİM TRdizin’de taranan güvenlikleştirme konulu makalelerin yüzde 75’inin hangi araştırma yöntemini kullandığı çalışma içerisinde belirtilmemektedir. Hangi yöntemi kullandığını belirten makalelerin tamamına yakını nitel içerik analizi kullanmaktadır. Bu nitel analiz yaptığını belirten çalışmaların ise büyük çoğunluğu lider konuşmalarını seçerken, seçtikleri konuşmaları incelerken ve elde ettikleri bulguları ortaya koyarken hangi adımları izledikleri konusunda açık bir bilgilendirme yapmamaktadır. Dolayısıyla, Türkçe yazında var olan çalışmalarda, bir vakanın güvenlikleştirildiği iddia edilirken ‘söz-edim’ veya ‘pratiklere’ nasıl bakıldığı konusu bilimsel açıdan cevaplanmamış bir soru olarak kalmaktadır.

Sonuç olarak, bu makale Türkçe güvenlikleştirme yazınında önemli birkaç boşluğu ortaya koymakta ve literatüre katkı yapılması adına önemli fırsatlar olduğunu da gözleme dayalı olarak göstermektedir. Bu konuda çalışmak isteyen araştırmacıların (1) Kopenhag Okulu’nun

başarılı güvenikleştirme (*successful securitization*) ve güvenlikdışılaştırma (*desecuritization*) gibi daha az çalışılmış yönlerini çalışmaları, (2) Paris Okulu çalışmalarından daha ayrıntılı olarak yararlanmaları, ve (3) güvenikleştirme veya güvenlik(siz)leştirme çalışırken özellikle bilimsel araştırma yöntemleri konusunda daha açık, ayrıntılı ve tekrarlanabilir (*replicable*) çalışmalar yapmaları literatürdeki önemli boşlukları dolduracaktır.

Summary

This article outlines the theories and debates on securitization in international literature and draws a detailed map of securitization studies in Turkey. In doing so, it identifies various limitations in the Turkish literature for new researchers who will enter the field. It aims to reveal various 'sectoral gaps' by determining the aspects that can be developed in the Turkish literature and the aspects of the securitization approach that have not been studied in the Turkish literature. For these purposes, the article first examines the Copenhagen School's 'securitization as speech act' approach in detail. Then, the article analyzes the (in) securitization approach of the Paris School, which has hardly found a place for itself in the Turkish literature, but has brought the strongest criticism to the Copenhagen School's approach in the international literature. The third part summarizes which research methods are preferred in the studies of these two schools. In the fourth part, in accordance with the theoretical framework set forth in the first three parts, the article draws a map of Turkish securitization literature and discusses important limitations in the Turkish literature.

The article aims to examine the 'securitization' literature in Turkey and how the theory is used by different scholars on various cases. It provides a data-based quantitative and qualitative analysis of the Turkish literature. The article argues that the various assumptions of the theory, which are quite flexible, lead many researchers to apply this theory. Yet, it is not sufficient to just reveal the assumptions of the theory, as most Turkish studies do, but these assumptions should be proven and supported with the help of appropriate research methods. The securitization theory cannot be fully applied, and the theory's claims cannot be supported

without using a research method. The article reveals that 75% of the articles that are published in peer-reviewed academic journals in Turkish, do not even mention which method they used in their application. It also reveals that all studies that mention which method they use, have preferred qualitative analysis in their application of the theory. Most of the studies that stated that they use ‘qualitative analysis’ do not give clear information about what steps they took while choosing the leaders’ speeches, examining the speeches they chose, and revealing their findings. While claiming that an issue is ‘securitized’, the question of “How to observe the ‘speech acts’ or ‘practices’ of securitization?” remains unanswered in the Turkish literature.

The article reveals several important gaps in Turkish securitization literature and shows, based on observation, that there are important opportunities to contribute to the literature. The article offers that researchers who are willing to work on this subject in Turkish should (1) study less studied aspects of the Copenhagen School such as ‘successful securitization’ and ‘de-securitization’, (2) benefit more from the Paris School studies focusing on (in)securitization ‘practices’, and (3) produce replicable studies via providing detailed explanations on which research methods they use in their studies of securitization and (in)securitization.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- AUSTIN, John Langshaw. *How to Do Things with Words*. M. Sbisà ve J.O. Urmson (ed.), 2. baskı, Oxford University Press, Oxford, 1962.
- BIGO, Didier, ve Anastassia TSOUKALA. *Terror Insecurity and Liberty: Illiberal Practices of Liberal Regimes After 9/11*, Routledge, Londra, 2008.
- BUZAN, Barry, ve Lene HANSEN. *The Evolution of International Security Studies*, Cambridge University Press, Cambridge, 2009.
- BUZAN, Barry, ve Ole WÆVER. *Regions and Powers*, Cambridge University Press, Cambridge, 2003.
- BUZAN, Barry, Jaap de WILDE, ve Ole WAEVER. *Security: A New Framework for analysis*, Lynne Rienner Publishers, Boulder CO, 1998.
- GUILD, Elsbeth. *Controlling Frontiers: Free Movement Into and Within Europe*, Routledge, Londra, 2017.

HUYSMANS, Jef. *The Politics of Insecurity. The Politics of Insecurity: Fear, Migration and Asylum in the EU*. Routledge, Londra, 2006.

SEARLE, John. *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*, Cambridge University Press, Cambridge, 1969.

Kitap Bölümleri

BUZAN, Barry. "Regional Security Complex Theory in the Post-Cold War World". Fredrik Söderbaum ve Timothy Shaw (ed.), *Theories of New Regionalism*, New York: Palgrave, 2003, 140-159.

WÆVER, Ole. "Insecurity, Security, and asecurity in the West European non-war community", Emanuel Adler ve Michael Barnett (ed.), *Security Communities*, Cambridge University Press, Cambridge, 1998, 69-118.

WÆVER, Ole. "Securitisation and Desecuritisation", Ronnie D. Lipschuts, (ed.), *On Security*, New York: Columbia University Press, 1995, 46-86

Makaleler

AKGÜL-AÇIKMEŞE, Sinem. "Algı mı, Söylem mi? Kopenhag Okulu ve Yeni-Klasik Gerçekçilikte Güvenlik Tehditleri". *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 2011, Cilt 8, Sayı 30, 43-75.

AL, Arzu, ve Nur ASLAN. "Transformation of Turkish Security Approach: Turkish – İraçî Relations". *International Journal of Political Science and Urban Studies*, 2019, Cilt 7, Sayı 2, 493-515.

ARADAU, Claudia. "Security and the democratic scene: desecuritization and emancipation". *Journal of International Relations and Development*, 2004, Cilt 7, Sayı 4, 388-413.

ARADAU, Claudia, ve Rens VAN MUNSTER. "Governing Terrorism Through Risk: Taking Precautions, (un)Knowing the Future". *European Journal of International Relations*, 2007, Cilt 13, Sayı 1, 89-115.

BAGGE Laustsen, Carsten, ve Ole WÆVER. "In Defence of Religion: Sacred Referent Objects for Securitization". *Millennium: Journal of International Studies*, 2000, Cilt 29, Sayı 3, 705-739.

BALZACQ, Thierry. "The Policy Tools of Securitization: Information Exchange, EU Foreign and Interior Policies". *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 2007, Cilt 46, Sayı 1, 75-100.

BALZACQ, Thierry. "The Three Faces of Securitization: Political Agency, Audience and Context". *European Journal of International Relations*, 2005, Cilt 11, Sayı 2, 171-201.

BARAN, Muhsin, ve Muzaffer Ercan YILMAZ. "Türkiye-İrak Kürt Bölgesel Yönetimi (İKBY) İlişkilerinde Güveniksizleştirmeler: 2008-2016 Arası Dönem". *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2018, Cilt 3, Sayı 2, 341-361.

BAYSAL, Başar, ve Çağla LÜLECI. "Kopenhag Okulu ve Güvenikleştirme Teorisi". *Güvenlik Stratejileri*, 2015, Cilt 11, Sayı 22, 61-96.

BIGO, Didier. "International Political Sociology", Paul Williams (ed.), *Security studies: An introduction*, Routledge, New York, 2008, 116-30.

BIGO, Didier, ve R. B.J. WALKER. "Political sociology and the problem of the international". *Millennium: Journal of International Studies*, 2007, Cilt 35, Sayı 3, 725-739.

BILGIN, Pinar. "'Only Strong States Can Survive in Turkey's Geography': The uses of 'geopolitical truths' in Turkey". *Political Geography*, 2007, Cilt 26, Sayı 7, 740-756.

- BILGIN, Pinar, Ken BOOTH, ve R Wyn JONES. "Security studies: the next stage?" *Naçao e Defesa (National Defence)*, 1998, Cilt 82, Sayı 99, 131–157.
- BOSWELL, Christina. "Migration Control in Europe After 9/11: Explaining the Absence of Securitization". *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 2007, cilt 45, Sayı 3, 589–610.
- BUZAN, Barry. "Peace, Power, and Security: Contending Concepts in the Study of International Relations". *Journal of Peace Research*, 1984, Cilt 21, sayı2, 109-125.
- CANVEREN, Önder, ve Fulya Akgül DURAKÇAY. "Macaristan Hukümetinin Gocmen Krizine Yonelik Soylemlerinin Analizi: Avrupa Supheciligi ve Guveniklestirmenin Bir Birlesimi". *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2017, Cilt 24, Sayı 3, 857–876.
- DEMIRYOL, Tolga. "The Role of Energy in Turkey-Russia Relations: Asymmetric Interdependence and its Limits". *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 2018, Cilt 17, Sayı 4, 1438–1455.
- ELBE, Stefan. "Should HIV/AIDS Be Securitized? The Ethical Dilemmas of Linking HIV/AIDS and Security". *International Studies Quarterly*, 2006, Sayı 50, 119-144.
- ERIKSSON, Johan. Johan Eriksson, "Observers or Advocates?", *Cooperation and Conflict*, 1999, Cilt 34, sayı 3, 311–330.
- GRÆGER, Nina. "Environmental security?", *Journal of Peace Research*, 1996, Cilt 33, Sayı 1, 109-116.
- HUYSMANS, Jef. "The European Union and the Securitization of Migration". *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 2000, Cilt 38, Sayı 5, 751–77.
- IBRAHİM, Maggie. "The securitization of migration: A racial discourse", *International Migration*, 2005, Cilt 43, Sayı 5, 163-187.
- ILGIT, Aslı, ve Özge ÇETİNER. "Suriye Krizi Döneminde Avrupa'ya Yönelik Göçlerin Güvenikleştirilmesi: Avrupa Birliği Kurumlarının Söylemleri Kapsamında Bir İnceleme". *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 2020, Cilt 18, Sayı 2, 493–533.
- KALİBER, Alper. "Türkiye'de Güvenikleştirilmiş Bir Alan Olarak Dış Politikayı Yeniden Düşünmek: Kıbrıs Örneği", *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 2005, Cilt 2, Sayı, 7, 31-60.
- KNUDSEN, Olav F. "Post-Copenhagen Security Studies: Desecuritizing Securitization". *Security Dialogue*, 2001, Cilt 32, Sayı 3, 355–68.
- KURT, Selim. "Dağlık Karabağ Sorunu'nun Güvenikleştirme Teorisi Çerçevesinde Analizi". *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 2017, Cilt 6, sayı 2, 1–22.
- KURT, Selim. "Güvenikleştirme Kuramı Açısından Rusya Federasyonu- Ukrayna Çatışmasını Anlamak". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 2020, Cilt 75, Sayı 1, 1–30.
- MCDONALD, Matt. Matt McDonald, "Constructivisms", Paul D. Williams (ed.), *Security studies: An introduction*, Routledge, Londra, 2012, 63–76.
- MCSWEENEY, Bill. "Durkheim and the Copenhagen school: a response to Buzan and Wæver". *Review of International Studies* 1998, Cilt 24, Sayı 1, 137–140.
- MEÇ, Sabiha Nur. "Göçün Güvenikleştirilmesi: Almanya'da Aşırı Sağ Parti AfD'nin Yükselişi ve Suriyeli Mülteci Krizi". *ViraVerita E-Dergi: Disiplinlerarası Karşılaşmalar* 2018, Sayı 8, 123–150.
- ÖZCAN, Gülden. "Revisiting National Security Discourse In Turkey With A View To Pacification: From Military Power To Police Power Onto Orchestration Of Labour

- Power”. *Moment Journal*, 2014, cilt 1, sayı 1, 37–55.
- ÖZERİM, Gökay. “Avrupa’da Göç Politikalarının Ulusüstüleşmesi Ve Bir Güvenlik Konusuna Dönüşümü: Avrupa Göç Tarihinde Yeni Bir Dönem Mi?” *Ege Strategic Research Journal*, 2014, Cilt 5, Sayı 1, 11–48.
- ÖZERİM, Gökay. “Uluslararası Göçlerin Bir Güvenlik Konusuna Dönüşümü : Avrupa’da Radikal Sağ Partiler ve Göçün Güvenlikleştirilmesi”. *Uluslararası İlişkiler*, 2013, Cilt 10, Sayı 39, 105–130.
- ROE, Paul. “Securitization and minority rights: Conditions of desecuritization”, *Security Dialogue*, 2004, Cilt 35, Sayı 3, 279-294.
- SALTER, Mark B. “Securitization and desecuritization: A dramaturgical analysis of the Canadian Air Transport Security Authority”, *Journal of International Relations and Development*, 2008, Cilt 11, Sayı 4, 321-349.
- SENER, Bulent. “Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Uluslararası Göç Olgusu Ve Ulusal Güvenlik Üzerindeki Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme”. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 2017, Cilt 6, Sayı 1, 01–31.
- SIVIS, Efe. “Enerji Politikalarında Denge Arayışı, ABD - Rusya ve Avrupa Birliği Üçgeni: TürkAkım Projesinin Belirleyici Faktörleri”. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2019, Cilt 23, Sayı 2, 1373–1388.
- STRITZEL, Holger. “Towards a theory of securitization: Copenhagen and beyond”, *European Journal of International Relations*, 2007, Cilt 13, Sayı 3, 357-383.
- TAURECK, Rita. “Securitization theory and securitization studies”, *Journal of International Relations and Development*, 2006, Cilt 9, Sayı 1, 53-61.
- TÜRKEŞ-KILIÇ, Selin. “Avrupa Komşuluk Politikası’nda Uluslararası Göçün Güvenlikleştirilmesi”, *MUKADDİME*, 2018, Sayı 9, 1-20.
- TURKOZ, Ahmet. “Avrupa Birliği’nin Entegre Sınır Yönetim Modeli”. *Türk İdare Dergisi*, 2018, Cilt 90, Sayı 487, 709–742.
- TUYSUZOGLU, Göktürk. “Karadeniz Havzası’ndaki Çatışma Gerçekliğinin Güvenlikleştirme Yaklaşımı Çerçevesinde Anlamlandırılması”. *Karadeniz Araştırmaları*, 2014, Sayı 41, 87–109.
- TUYSUZOGLU, Göktürk. “Toplumsal Kimliğe Dayalı Güvenlikleştirmelerin Siyasal Sorunlar Bağlamında İrdelenmesi: Belucistan Örneği”. *Güvenlik Stratejileri*, 2015, Cilt 11, Sayı 21, 39–87.
- WÆVER, Ole. “Aberystwyth, Paris, Copenhagen New ‘Schools’ in Security Theory and their Origins between Core and Periphery”. *Paper presented at the annual meeting of the International Studies Association, Montreal*, March 17- 20, 2004.
- WILLIAMS, “Words, images, enemies: Securitization and international politics”, *International Studies Quarterly*, 2003, Cilt 43, Sayı 4, 511-531.
- ZORA, Kadir. “Güvenlikleştirme: Hukuksal Meşruiyetten Siyasal Meşruiyete Evrilme ve Kopenhag Okulu”, *Selcuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2015, Cilt 23, Sayı 2, 111-126.